

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ З ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БАТЬКІВСТВА МОЛОДОЇ СІМ'Ї

*Надія Вахняк
Мелітополь*

В статті розкривається значущість проектної діяльності педагогів ДНЗ з формування культури батьківства молоді сім'ї, сутність поняття “проекту”. Автор визначає критерії та показники володіння педагогом проектною діяльністю у роботі з молодими сім'ями, подає класифікацію проектів та етапи проектної діяльності.

Ключові слова: педагогічний колектив, молода сім'я, метод проектів, культура батьківства.

Актуальність. Національне відродження та подальший розвиток культури українського народу, декларовані Конституцією України, Національною доктриною розвитку освіти України у XXI столітті, Законом України “Про дошкільну освіту”, Базовою програмою розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі”, Базовим компонентом дошкільної освіти та тенденціями розвитку цивілізації на межі десятиліть зумовили гостру проблему суспільства в педагогічному просвітництві, цілеспрямованому вихованні в молоді сім'ї культури батьківства у зв'язку з послабленням у сучасному суспільстві інституту сім'ї, посиленням кризи дитячо-батьківських стосунків через неготовність молоді до виконання батьківських обов'язків [1; 2; 3]. Дошкільний навчальний заклад як перший ланцюжок у системі освіти, суспільного виховання дитини, який потребує чіткої й налагодженої взаємодії з молодими сім'ями, має розглядати їх рівноправними партнерами у вихованні дитини. Водночас традиційна система роботи з молодими сім'ями в дошкільному закладі не дає змоги повною мірою актуалізувати педагогічний потенціал родини, збагачувати виховні уміння батьків, підтримувати їх упевненість у своїх педагогічних можливостях, не створює атмосферу спільності інтересів й

досить часто застосовує застарілі малоефективні форми та методи роботи з батьками.

Базова програма розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі” розкриває процес оновлення стратегій й тактику взаємодії педагогів з батьками; залучення молоді сім’ї до системи загальнолюдських цінностей; формування ціннісного ставлення до дитини, як до особистості, усвідомленого батьківства у системі родинного виховання; уявлення батьків про сучасні освітні завдання; роль вікових та індивідуальних особливостей дитини в її особистісному становленні [1, 325]. Для досягнення цієї мети з теоретичної та практичної точки зору вченими-новаторами було розроблено педагогічну технологію “Психолого-педагогічне проектування”. Вона базується на основному педагогічному принципі: батьки є першовихователями дитини, саме за їхньої участі проходить формування всебічно розвиненої, культурної особистості, адаптованої до соціокультурного життєвого простору.

Психолого-педагогічне проектування дає можливість урізноманітнити форми взаємодії педагога з молодією сім’єю, створює умови для самореалізації і творчого потенціалу кожного учасника педагогічного процесу, дає можливість реалізувати своє право на розвиток відповідно до своїх інтересів і здібностей та застосовувати набуті знання і уміння у різних видах виховної діяльності.

Звернувшись до історичних джерел, засвідчуємо, що проблема формування у молодих сімей культури батьківства розглядається не одне століття. Означений вектор освіти вивчали: Г. Сковорода, Т. Шевченко, П. Куліш, Б. Грінченко, І. Франко, О. Духнович, Л. Українка, Т. Лубенець, С. Русова, Г. Ващенко [6].

У палітрі доробок сучасних вітчизняних та зарубіжних учених зустрічаємо “допомогу” батькам як соціальну проблему налагодження взаємозв’язку молоді сім’ї і дошкільного навчального закладу. Аспекти виховання, розвиток й соціалізація дітей в умовах родинного та суспільного виховання, шляхи удосконалення форм та змісту роботи дошкільних закладів з батьками, розглядалися у наукових працях (Л. Буніної, І. Гребеннікова, О. Докукіної,

К. Журби, Л. Загик, О. Кононко, В. Котирло, Т. Кравченко, В. Кузя, С. Ладивір, Т. Маркова, В. Оржеховської, Л. Островська, З. Плохій, Л. Повалій, Т. Поніманської, В. Постового, О. Хромової та ін.), автори яких підкреслювали важливість формування культури батьківства [1; 6].

У педагогічній літературі поняття “проект” – самостійна і колективна завершена творча робота, що має спеціально значущий результат [4, 7]. Основою проекту є проблема, яку необхідно розв’язати за допомогою пошуково-дослідницької діяльності суб’єктів педагогічного процесу у різноманітних напрямках, результат якого узагальнюється та об’єднується в одне ціле.

Метод проектів знайшов своє відображення в ідеях вітчизняних учених 20 - х років (Б. Ігнат’єва, Є. Кагарова, М. Крупеніної, В. Шульгіна). Радянські педагоги вважали, що критично перероблений метод проектів зможе забезпечити розвиток творчої ініціативи і самостійності в навчанні, зв’язок теорії з практикою.

Слушною є думка М.В. Крупеніної щодо методу проектів, який комплексно реалізує такі педагогічні принципи: самостійність; співробітництво молоді сім’ї та педагогічного колективу; врахування індивідуальних особливостей; діяльнісний підхід; актуалізація суб’єктів педагогічного процесу; взаємодія з навколишнім середовищем.

В своєму дослідженні ми прислухаємося до думки Є.Г. Кагарова, що початковим пунктом навчання повинні бути інтереси сьогодення, що проект повинен здійснюватися поетапно [4, 11].

Російські вчені початку ХХ століття висунули слідувачу класифікацію проектів:

- за складом учасників (колективні та індивідуальні);
- за цільовою настановою (ігрові, суспільно-корисні та виробничі);
- за термінами реалізації (довготривалі, короткотривалі) [4, 12].

Сучасні вчені-дослідники по-різному трактують поняття “навчального проекту”. М. Скаткін наголошує, що навчальний проект є формою організації

занять, що передбачає комплексний характер діяльності всіх її учасників з метою отримання освітньої продукції за визначений час.

За О. Савченко проект – це самостійно розроблений і виготовлений продукт (матеріальний або інтелектуальний) втілення якого проводиться під певним контролем.

Визначаючи науково-практичне значення проекту Г. Селивко тлумачить його, як “дидактичний засіб активізації пізнавальної діяльності, розвитку креативності та водночас формування певних особистісних якостей” [7, 16].

Мета статті: розглянути проектну діяльність як один з ефективних методів педагогічного колективу у роботі з молоддю сім’єю щодо формування культури батьківства.

Сьогодні вихователі ДНЗ намагаються створити максимально сприятливі умови для повноцінної взаємодії і взаємовпливу всіх учасників навчально-виховного процесу, в результаті якого відбувається їх розвиток творчих можливостей, вміння самостійно конструювати власну діяльність, орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати набуті знання на практиці. У своєму дослідженні метод проектів ми розглядаємо як особливий механізм взаємодії молоді сім’ї та дошкільного навчального закладу, у якому молода родина виступає не лише джерелом інформації, а й допомагає і дитині, і педагогові у процесі роботи над проектом, та стає безпосереднім учасником освітнього процесу та отримує початкове задоволення від своїх успіхів та успіхів дитини.

Під час проведення методу проектів у молоді сім’ї формуються:

- навички комунікації;
- навички та прийоми роботи в колективі;
- навички емоційно-вольового спілкування;
- навички спілкування в соціумі;
- вміння враховувати потреби оточуючих.

Зауважуємо, що процес опанування молоддю родиною основ проектною діяльністю складний і динамічний, оскільки залежить від їхнього

інтелектуального розвитку, педагогічної культури. Отже, розглянемо критерії та показники володіння педагогом проектною діяльністю у роботі з молодими сім'ями [4].

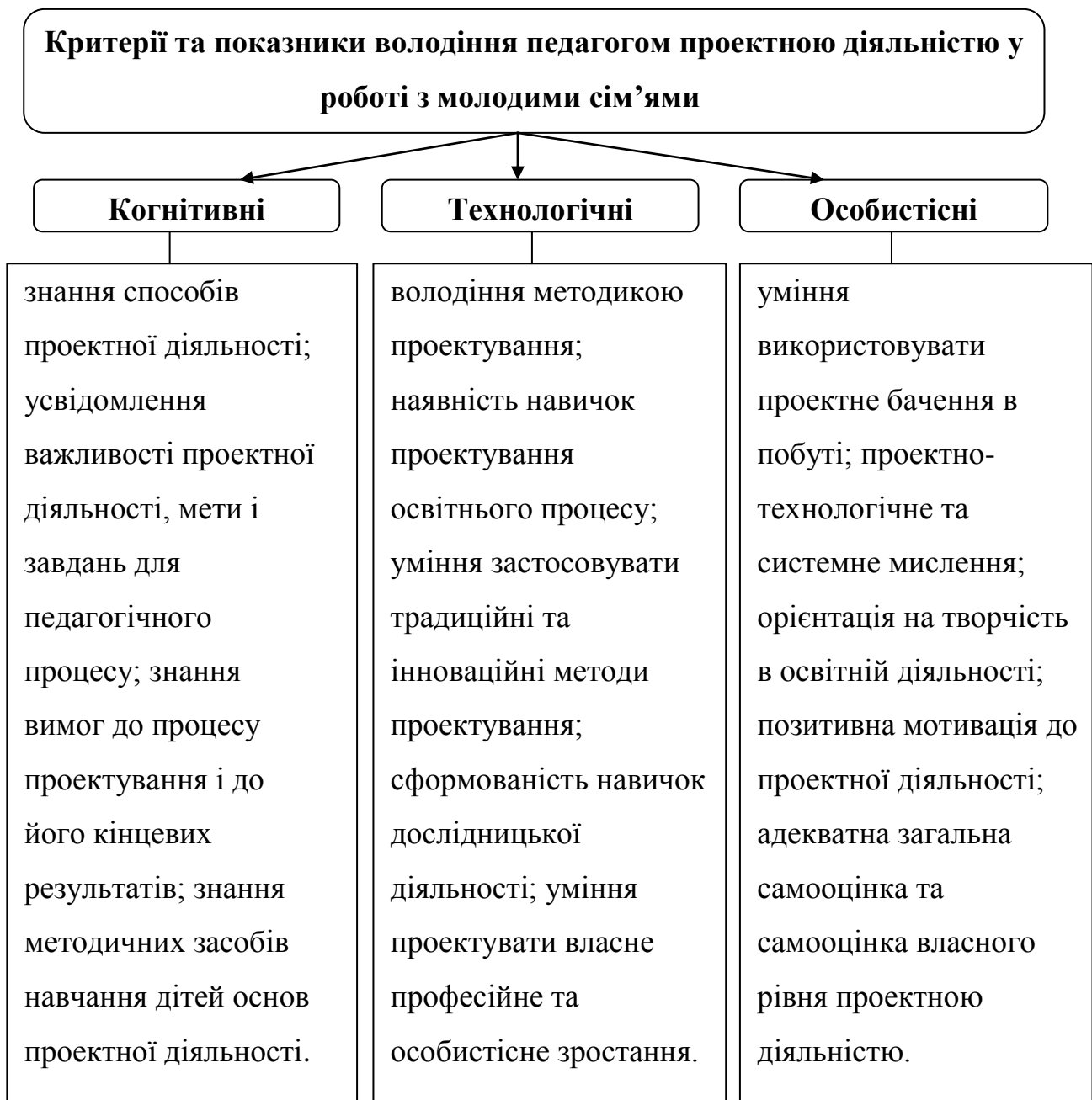

Рис. 1. Блок-схема "Критерії та показники володіння педагогом проектною діяльністю у роботі з молодими сім'ями"

Зважаючи на значущість проектної діяльності у його суб'єктів розвивається:

– пізнавальний інтерес (планування проектної діяльності, пошук шляхів розв’язання проблеми, вибір оптимальних способів діяльності, аналіз і синтез інформації);

– продуктивне мислення, нестандартне мислення;

– творчість (батьки мають розкрити якнайбільше ідей щодо розв’язання проблеми в межах теми проекту);

– активність і самостійність (планування, дослідження, оцінювання).

Поетапна реалізація проекту свідчить про якісне розв’язання поставлених задач, послідовність і системність методичної роботи педагогічного колективу[7, 7]. Проектна діяльність вихователя дошкільного навчального закладу і молодой сім’ї містить у собі такі етапи співпраці:

**Етапи проектної діяльності вихователя дошкільного
навчального закладу і молодой сім’ї**

Вихователь ДНЗ	Молода сім’я
Вибір теми, об’єкта проекту	Вибір теми, об’єкта проекту за допомогою вихователя групи
Мета проекту	Визначення мети власних дій
Сюжет та етапи проекту	Ознайомлення з етапами проектування
Змістові та технологічні компоненти проекту	З’ясування, усвідомлення та аналіз проектного завдання
Постановка проблеми проекту перед молодую родиною	Ідеї щодо розв’язання проектного завдання
Загальні завдання проекту, очікувані результати	Визначення етапів спільної та індивідуальної діяльності
Вибір форм та методів роботи з батьками щодо розв’язання завдань	Вибір (засобів) форм власної діяльності
Підготовка ресурсів (виконавців, обладнання тощо)	Ознайомлення з можливими ресурсами, визначення власних
Розробка правил, оцінювання та	Відкриття нових знань, вмінь

коригування проектної діяльності батьків	
Підготовка методичних рекомендацій та правил індивідуальної роботи співпраці батьків у виконанні проектних завдань	Самостійний опис індивідуальної частини проекту
Контроль діяльності молодшої сім'ї	Консультація з вихователями
Узагальнення отриманих кінцевих результатів	Оформлення проекту, аналіз результатів проектної діяльності

Рис. 1. Блок-схема “Етапи проектної діяльності вихователя дошкільного навчального закладу і молодшої сім'ї”

Отже, в основі проектної діяльності знаходиться взаємодія суб'єктів, яка полягає в співпраці, пізнанні, спілкуванні двох сторін, де молода сім'я повинна стати активним учасником проектної діяльності. Проект дає можливість кожному учасникові педагогічного процесу виявити свою індивідуальність, зробити особистий внесок у спільну справу, стати педагогічно освіченою особистістю у питанні культури батьківства.

Виходячи з вищезазначеного можна зробити висновок, що використання методу проектів у навчально-виховному процесі ДНЗ передбачає залучення молодшої сім'ї до проектної діяльності, а також є знахідкою всього педагогічного та дитячого колективу. Метод проектів дає можливість педагогам ДНЗ успішно реалізувати поставлену мету та завдання щодо формування культури батьківства у молодих сімей. Перспективою нашого дослідження є подальше вивчення проблеми та проектування системи роботи дошкільного навчального закладу з формування культури батьківства молодих сімей.

Література:

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі” / М-во освіти і науки України; Акад. пед. наук України; наук. ред. та упоряд. О. Кононко. – К.: Світич, 2008. – 430 с.

2. Закон України “Про дошкільну освіту” / Освіта України. – 2001. – № 33, 12 вересня.
3. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні. Наук.-метод. посіб. / Наук. ред. О.Л. Кононко – К.: Ред. журн. “Дошкільне виховання”, 2003. – 243 с.
4. Метод проектів у діяльності дошкільного закладу / Укл. Л.А. Швайка. – Х.: Вид. група “Основа”, 2010 – 203 с.
5. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ століття. – К., 2001. – с. 24.
6. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник / Т.І. Поніманська – К.: Академвидав, 2006.- 456 с.
7. Проектні технології у дошкільному навчальному закладі / упоряд. Ю.Д. Буракова – Х.: Вид. група “Основа”, 2009. – 204 с.

Аннотація. В статті розкривається значимість проектною діяльності педагогів ДОО з формування культури отцовства молодий сім'ї, сутність поняття «проект». Автор визначає критерії та показники володіння педагогом проектною діяльністю в роботі з молодими сім'ями, дає класифікацію проектів та етапи проектною діяльності.

Ключеві слова: педагогический колектив, молодий сім'я, метод проектів, культура отцовства.